

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:
Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

©seria garmondū 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 136.

Vineri 3 (15) Augustū

1884.

Brașovū in 2 (14) Augustū.

Scrisoarea din Cristurulū sēcuiescū, ce amū publicat'o în numărulū de eri, ni-a pusū în umire.

De când s'a adusū legea pentru întroducere limbei maghiare în scōlele nōstre populare și de cândū în urma acestei legi învēțatorii nostri sunt siliți de a cercetā în timpulū vacanțelorū de peste vērā cursurile de limba maghiară, instituite în diferite orașe, n'amū auđitū ca armonia frățescā dintre ei sē fi fostū vreodată turburată. Totdēuna ni s'a vestitū numai bine despre relațiunile lorū de amicițiā și despre solidaritatea, ce domnea între dēnșii ca între frați de același sânge și ce erā fōrte naturalū sē domnescā, când ei stau față cu nisce înstructori impuși maghiari și când au sē supōrte împreună o calamitate, de care trebuie ađi sē suferimū cu toți fără nici o deosebire.

Nu de multū amū fōstū însciunțați și din Cristurulū sēcuiescū — unde funcționēzā unū asemenea cursū pentru limba maghiară — că învēțatorii romāni dela acestū cursū fără de nici o deosebire s'au întrunitū în societate, cu scopū de a se consultā în orele libere și de a se perfecționā în sciințele pedagogice. Acum deodată aflāmū dela unū binesēmțitorū, că, bāgēndū unii membrii zizaniā confesionalā între învēțatorii, s'a făcutū scisiune. „Astfelū — adauge corespondentulū — avemū acum două societāți, prin urmare vomū fi două strāiți gōle.”

Mārturisimū, că nici-odată n'amū sēmțitū puterea și trista însemnătate a cuvintelorū din urmă. Întrebuințate în scrisoarea din vorbā, mai multū ca tocmāi acum, când se tractā de atitudinea învēțatorilorū noștri în nisce împrejurări, cari nu numai că nu admitū posibilitatea unei scisiuni între fiii aceleiași mame, dēr încă ar trebui se fie unū stimulentū puternicū spre a-i face sē-și dē mână, ca se pōtā bravā mai ușorū pericolulū ce-i amenință.

„Straița gōlā” — etā adevērata espreiune pentru toți nenorociții cari în orbia sēu rēutatea lorū āmbilā sē sādēscā urā și cērtā între noi; „straița gōlā” etā simbolulū sērāciei spirituale, etā chipulū, care ar trebui se fie lipitū pe-o tābliță și acățatū de gātulū tuturorū ignoranțilorū, lașilorū și trădătorilorū acelora, cari în fața inimicului sē folosescū de arme detestabile ca aceea a ațitārei urei confesionale între frați.

Deosebirea de confesiune la alte popōre conlocuitoare, precum sunt Maghiarii, n'are urmări etricăciose pentru dezvoltarea lorū naționalā, pentru că ei s'au învēțatū ca în afaceri naționale sē nu ținā contū decâtū numai de mārturisirea naționalā.

La noi însă din nenorocire lucrurile stau multū mai rēu în privința acēsta și „straița gōlā” și acuma ne iese încă prea de multe-orī înainte.

De vei călătorī prin țērā și vei visitā locurile locuite de Romāni, vei aflā în multe comune rurale, ba chiar și în unele urbane câte două scoli primare romānesci și celū ce te va conduce îți va spune că scōla cea din capulū satului este greco-orientalā, ér cea de mai la vale — două strāiți gōle.

De vei întrebā în cela sēu cela orașū, unde s'au nāscutū Romāni de amēndouē confesiunile, că

câte reuniuni romānesci se aflā acolo, și se va rēspunde de ordinarū: doue, una a Romānilorū gr. cat. și alta a Romānilorū gr. or. — doue strāiți gōle.

Până mai în anii trecuți nu esistā decâtū o singurā reuniune a femeilorū romāne, care întrunea pe tōte Romāncele nōstre fār' de nici o deosebire. Acum vei găsi în orașe ca Fāgărășulū, Abrudulū ș. a. câte două reuniuni una a femeilorū unite, ér' alta a celorū greco-orientale. Ba mai multū încă, într'unū orașelū — pare-ni-se în Orāștiā — Romāni arangēzā nisce baluri și vitrega nōstrā sōrte o brodesce așa ca în anulū Domnului o miie optū sute optū-șeci și patru Romāni din aceeași localitate se jōce în aceeași sērā la două petreceri, deosebite după confesiune.

Dēcā suntemū în stare se tolerāmū în ziua de astāđi încă și baluri confesionale, atunci nu e óre cu dreptū ca se ne mirāmū noi însine de pațiēnța aprōpe supranaturalā ce-o desvoltāmū?

Și óre care e pricina că noi Romāni de dincōce nu suntemū în stare de a birui relele ce se nascū din intrigele confesionale pentru desvoltarea nōstrā naționalā? De ce noi se fimū în privința religioasă mai înapoiāți și mai îndēretnici decâtū Maghiarii?

Amū đisū la diferite ocațiuni, că confesionalismulū va esistā și nu va putē fi suprimatū pe câtū timpū va esistā deosebirea de confesiuni între noi, ba chiar se nu fie acēsta deosebire, confesionalismulū se pōte face față cu o altā confesiune neromānā din țērā. Prin urmare în nici unū casū nu ne putemū așteptā ca elū sē disparā cu desevērșire, până cândū vorū esistā confesiunile și vorū fi de apēratū interese confesionale.

Insē, când đicemū despre cineva că „face confesionalismū,” nu înțelegemū că elū se ocupā de interesele biserice sale, ceea ce este o datoriā pentru fiecare, ci înțelegemū, că se folosește de ignoranța și de slābiciunile ómenilorū, abuzāndū de autoritatea sa preoțescā sēu mirēnā, spre a împedecā prin intrigī confesionale vreo lucrare bunā naționalā începutā în unire și solidaritate, sēu spre a zādārnici din ambițiune falsā personalā ori din poftā de rēsbunare o inițiativā frumōsā și sātōsā a altuia, sēu numai și numai cu scopū de a desbinā pe Romāni între ei, făcēndū astfelū servicii de trădătorū dușmanilorū existenței nōstre.

Acestū feliu de „confesionalismū” nu este prin nimicū justificatū; elū calcā preceptele evangeliului creștinescū; elū nasce cērtā și urā și aduce dārāpānare între ómeni; elū slābesce puterea și împiedecā dezvoltarea naționalā a unui poporū; elū profanēzā sātēnia legăturii dintre fiii aceleiași mame, dintre frații de acelaș sânge. Impotriva acestui șērpe înveninatū vomū rēdicā întotdēuna lancea, toți Romāni binesēmțitori, și de va avē ceriulū milā de noi ne va dá puterea, ca odatā totuși se-i putemū sdrobī capulū.

Casulū cu învēțatorii noștri dela cursulū din Cristurulū sēcuiescū ne admoniēzā ca se priveghimū toți din tōte părțile cu mai mare încordare, căci pericolulū ce ne amenință, dēcā vomū suferi ca sē se rēimprospeteze certele miserabile confesionale, este ađi mai mare ca orī și când.

Din ce s'a nāscutū cērtā între învēțatorii ro-

māni întruniți la Christurū? Motorulū faptei rele a fostū și aici pēcatulū că fiecare vrē se fie conducătorū. De ce altulū și de ce nu eu? Pretextulū de a delăturā pe celalaltū este ușorū aflatū dēcā sē întēmplā se fie de altā confesiune și scisiunea e gata. Așa s'a întēplatū pretutindenī unde suntū câte două reuniuni, în locū de una, care sē-i întrunescā pe toți.

Inspectorii scōlelorū nōstre confesionale sunt datorī față cu marile interese ale învēțământului romānescū de a cercetā în asemēni casuri, cari sunt culpabilii și de ai dojenī aspru. Nu-i de ajunsū, că organizațiunea scōlelorū nōstre după confesiuni îngreuezā destulū de multū comunicarea între învēțatorii noștri de ambele confesiuni, se mai contribuimū și noi la îngreuiarea ei prin nepāsarea nōstrā?

Dēr spre a ajunge la unū bunū sfērșitū ar trebui ca capii bisericelorū nōstre însiși sē se înțelēgā mai întâiu între sine, despre aceea, că ce e de făcutū ca sē redicāmū instrucțiunea nōstrā și sē combināmū puterile acolo unde suntū prea slabe. Cea dintāiu condițiune spre a delăturā relele, ce se nascū din intrigele confesionale și spre a înalță învēțământulū romānescū, este resolvarea cestiunei scōlelorū romāne din comunele amestecate.

Trebuie sē veghiāmū și se lucrāmū ca Romāni adevērați căci de nu vomū rămānē în veci cu — straița gōlā!

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alū „Gaz. Trans.”)

Viena, 14 Augustū. — Ministrulū de externe Kalnoky a plecatū ađi la Varzin, ca sē viziteze pe prințulū Bismarck.

Versailles, 14 Augustū. — Congresulū a respinsū amendamentulū privitorū la alegerea senatului prin votū universalū. Apoi a primitū tōte articolele proiectului de revisuire, votāndule în totalū cu 509 contra 172 voturi. Președintele a declaratū sesiunea închisā.

Paris, 14 Augustū. — În miculū satū Ameryes au fostū în două zile 40 de casuri mortale de colerā.

CRONICA ȚILEI.

Domnii cari voiescū sē ia parte la festivitățile aranjate de Asociațiunea Transilvanā, ce-și va ține adunarea generalā în Orāștiā, și cari vorū dura de la 16—19 Augustū a. c., se potū adresā pentru bilete de drumū de ferū cu prețū scāđutū la d. protopopū I. Petricū.

D-lū Iuliu Crișanū, Romānū, vestesce publiculū brașovenū, că a deschisū în ulița »Vămei« unū salonū pentru frisatū etc. . . și sē rōgā de publiculū romānū, sē'lū sprijinēscā.

Monumentulū împērātesii Maria Teresia se-va ridicā între museele curții, inaintea staulorū imperiale. Monumentulū se va desvālī sērăbătoresce în anulū 1887.

Monitorulū oficialū publicā următorulū avisū: „Conformū ordinului corpului II de armată Nr. 16,604 primitū pe lângā alū divisiiei 4 Nr. 7,137, reservele de orī-ce armā, dispensații pentru motive familiare, tinerii admiși pentru serviciulū auxiliarū și milițienī, urmāndū a începe esercițiulū militarū de Duminică, conformū legilorū și reglementelorū în vigōre; se publicā spre cunoștința generalā că, cu începere de Duminecă, 29 Iul. 1884, orele 6 dimineța, în fie-care Duminecă regulatū până la 1 Octombree, toți tinerii din categoriile enunțate

mai sus, se se ale prezenti pentru instructia, cei din Bucuresci la reședința companiilor de dorobanți, pe teritoriul căreia domiciliază; er cei din comunele rurale în comuna lor, pe terenul destinat de comandantul companiei pentru exercițiu, cunoscând că toți aceia ce nu vor fi urmatori, se vor urmări și pedepsi conform regulamentelor rezervelor și milițiilor.

*
»Telegraful« din Bucuresci află, că ministerul de lucrări publice își pune cea mai mare activitate pentru stabilirea căilor de comunicație cu Transilvania pe la punctele Targu-Jiu, Căineni și Predeală.

*
Christina, soția lui Ion Alexandru din cătunul Ulmeni, comuna Spătărei, județul Teleorman în România, în noptea de 16 spre 17 Iulie, a născut 3 copii de sexul femeesc. După două zile au încetat câte-și trei din viață; er muma lor se află în deplină sănătate.

*
Din cauza ploilor torențiale, ce au cădut în ziua de 18 Iulie, apa Gilortului, debordând din matca sa, a inundat și nimicuit totă recolta și fânețele a 13 comune din România.

*
In ziua de 25 Iulie, cădend pe teritoriul comunelor Porcesci și Bărzoveni din județul Roman, în Moldova o plioie torențială cu petra în mărimea unui ou de porumb, a stricat cu desvârșire holdele de prin grădinile locuitorilor, precum și de prin țarină. In Porcesci 12 fălci anison, 150 de fălci păpușoiu, 15 fălci orz, 25 fălci ovėsă și 25 fălci grâu de primăveră; a stricat și un podet de pe șoseua județiană Roman-Buhuș. In Bărzoveni a distrus 240 fălci păpușoiu, 20 fălci orz, 50 fălci ovėsă și 60 fălci fânețe.

*
In noptea de 25 și 26 Iulie, pe teritoriul comunelor Bahna și Onișcani, totu județul Roman, cădend o plioie torențială cu furtună și petra, s'au stricat holdele și sēmănturile din acele comune. La cea dintăiu, 135 fălci păpușoiu și alte holde, precum și 17 și jumătate fălci ovėsă; la cea d'a doua, 40 fălci păpușoiu.

*
Un număr de studenți ruteni sa'u întrunit într'o societate de concert, avend de gând să călătorească prin Galiția și Bucovina și se dea concerte.

*
»Salzbr. Volksbl.« primesce din Iși scirea, că din cauza numărului foarte mare de oșpeți, ministrul de comerț, baronul Pino, sosind acolo n'a găsit nici un cuartier și a fost silit să dormă noptea dintăiu într'un vagon.

*
Comunei din Baden i s'a dăruit acum câteva zile 25.000 fl. din partea unei dame, care nu și-a făcut cunoscut numele, ca cu acești bani să se întemeieze un institut orfanal de fete.

*
Regele Humbert a sosit în Pordenone lângă Udine, ca să asiste la manevrele cavaleriei, ce se vor ține acolo.

*
»Royal Human Society« din Londra a medaliat și distins de rëndul acesta patru copii dela 10 până la 13 ani pentru curajul lor eroic. Toți patru copii scăpaseră persoane de inecare.

*
La 21, 22 și 23 Septevre se va serba la Kiev a 50-a aniversare a înființării acestei universități. Tote universitățile și corpurile științifice din Europa au primit invitări. Serbia nu a fost invitată, pe când Muntenegru și Bulgaria au fost rugate să trimită delegați. Fostul Mitropolit sêrbesc Mihail a fost invitat.

*
Se vorbește, că efectivul armatei engleze din Egipt se va ridică la 10 mii de omeni, pentru expediția proiectată cătră Chartum.

*
Concursul internațional. — Cu ocazia Congresului din Madrid de la 29 septembrie 1884, asociația literară și artistică internațională a desemnat ca subiect al concursului al doilea internațional, cestiunea următoare: Despre simțământul onorei: Espreșia sa în literatura spaniolă, și în literaturile celorlalte țeri. Scriitorii din toate țerile sunt invitați a concura. Manuscrisele, ale căror lungime nu va putea întrece o fôie a revistei, adică 1000—1200 linii, vor fi adresate, franco și în plic recomandat, înainte de 31 August 1884 secretarului general al asociației, d. Jules Lermina, la Bry-sur-Marne (Seine) în Franța. Ele nu vor fi semnate; vor ave pe plicul esterior o devisă, care va fi repetată pe un plic pecetluit, cuprinzend numele și adresa concurentului; plicurile nu vor fi deschise decât după hotărârea juriului, compus din membrii comitetului de onore și din biroul Asociației. Vor fi redactate pe cât se

pote în franțuzesce. Cu toate acestea, manuscrisele vor pute fi scrise și în altă limbă, și cele premiate vor fi traduse pe franțuzesce prin îngrijirea Asociației. Se va decerne un premiu și o mențiune onorabilă.

Cu ocazia congresului vor ave loc serbări cu cheltueli reduse cu totul pentru membrii asociației.

»PESTER LLOYD« ȘI RUSIA.

Scirea senzațională, că pe drum cătră Bosnia și Erțegovina sunt patru emisari ruși, între cari și doi oficeri activi ruși, face pe »Pester Lloyd« dela 12 August, să trateze în articolul său de fond cestiunea amicitiei Rusiei cu Germania și Austro-Ungaria. Oficiosul din Pesta susține, că scirea despre emisari este sigură și că rubla, și cu ea propaganda slavă, joca rol mare în politica rusescă esternă.

»Da, dice Pester-Lloyd, propaganda revoluționară a vecinului dela nord o înțelegem foarte bine. Ceea ce nu înțelegem însă, este amicitia sa pentru Austro-Ungaria, alipirea sa la alianța dintre monarchia noastră și imperiul german. Luând lucrul mai de aproape, veți bine, ne-o putem esplica și acesta în bine său în rēu. . . Pentru ce se-și ția Rusia dușmănia ascunsă și se stă de-o parte, decât poate face și obține în pace, ceea ce ar putea și eșecuta în certă? Ce are să pără Rusia, fiindă întimă cu Austro-Ungaria și Germania? Totdeuna se seceră foloșele, ce le oferă o astfel de legătură, fă să se risce ceva. Dar nu trebuie nici măcar să renunțe Rusia la tactica sa. Pote agitā la Balcani totu așa de bine ca și mai înainte, și pote pregăti terenul pentru viitorul său acțiune ca și până acum. Da, situațiunea îi este încă și mai favorabilă decât mai înainte, căci aici cine va bănui ceva despre intențiunile aliatului? Dacă el trimit emisari în Bosnia, acestia au negreșit însărcinarea, să întărescă populațiunea țerilor ocupate în alipirea cătră monarchia noastră; amicul nu va spiona dora slăbiciunea amicului său, nu va seduce populațiunea să rupă jurământul de credință său și i cauzeze vr'o perplesitate. Prin urmare înțelegem foarte bine, pentru ce Rusia s'a alăturat la alianța Austro-Ungariei și Germaniei.«

După ce oficiosul »Pester Lloyd« face aceste observațiuni ironice, întrebă, pentru ce Austro-Ungaria primesce această meschină amăgire? Pentru susținerea păcii nu pote fi, căci e mult mai bine, decât de voe și cu mână liberă se împedecă propaganda rusă. Rusia nu pote renunța la tradițiunile sale, la planurile sale revoluționare, căci atunci ea ar nega sistemul dezvoltării sale istorice și ar jertfi motivul existenței statului. Sufletul imperiului rus este revoluțiunea internațională, care nu se unesce cu cugetul conservator, motivul existenței Austro-Ungariei. . . . Ori cât de mari progrese, dice diarul pestan, ar face politica austro-ungară în Balcani și ori cât de impuletore s'ar arătă puterea și însemnătatea Austro-Ungariei în cazul unui conflict serios, totuși acesta n'ar putea concura cu mijlocele de agitare ale Rusiei, care stau în armonia cu înclinările interne ale popórelor din Balcani.

»Putem să închidem ochii, continuă »Pester-Lloyd,« și totuși vom observa, că Rusia n'a pus capet activității sale la Balcani. Din timp în timp, când ic, când colo se vedu lucrările de subminare ruse, cu totă dibăcia agitațiunii. Și totă această acțiune, care turbură pacea, și această conjurațiune continuă în contra siguranței monarchiei noastre se face sub scutul fericitei intimități dintre Austro-Ungaria și Rusia, sub scutul acelei alianțe, al carei escelent scop este menținerea păcii și întemeierii liniștii și siguranței puterilor aliate. Nici odată n'a fost în relațiunile reciproce ale marelor imperii o amăgire, care se dea mai mult de gândit.«

Oficiosul din Pesta dice, că prințul Bismarck ar trebui să se gândescă serios la această și arta diplomatică a guvernului german să nu fie absorbită totu numai în veghierea asupra Franței, căci pericolele cele mari ce amenință și au isvorul în Rusia. Garanțele siguranței și ale viitorului nu zac în atragerea, ci în respingerea și în ținerea în frâu a Rusiei.

CENTENARIULUI LUI HORIA ÎN CRAIOVA.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

Craiova, finele lui Iulie a. c.

Aici încă vom serba centenariul lui Horia, nu însă în mod demonstrativ, ci în mod comemorativ, nu pentru »a manifestă în contra Ungariei,« cum dice »Tribuna« în Nr. 81, despre cei din Bucuresci și Iași, ci pentru că, oferindu-ni-se ocașia, suntem datorți nu numai a păstra, ci și a împrespeta memoria bărbatilor, cari s'au distins în ceva, mai ales în combaterea tirăniei, cum au sciut și cum au putut.

Cei din Bucuresci și Iași atacați cu atătă afrontă de cătră »Tribuna« din Sibiu în Nr. 81, vor sci la rëndul lor să răspundă, — noi dicem atata că întregă Revista »Tribunei« din primul Sibiu, 23 Iulie st. v., este o întorsătură și o sucitură cameleonică, er pasagiul dela finele colonei întâiu este o insinuare preventivă, pe care n'o putem califica c'unu epitet mai indulcit, decât perfidă, și menită a figură într'unu diar ca »Ellenzék« și »Székely Nemzet,« dar nu într'unu diar românesc, și de ore-care renume precum își făcuse sieși — pe drept — »Tribuna.« Auți acolo »Tribuna« le scie toate (!?) câte se vor întâmplă cu ocașia centenarului (său mai bine a banchetului) din Bucuresci, spre supărarea urechilor unguresci, pare că are spiritus, și ca una care cunoste mai bine pe capii aragiatori îi denunță lumeni unguresci, mai înainte de timp. Cum se numesce acesta? Lăsăm să răspundă cei ce au scris-o, er noi să ne vedem de istoria, pentru că ea adesea se repeșce, și să nu cădem în greșele antecesorilor noștri.

Guvern în sus, guvern în jos; emigranți incolore, emigranți incococe. Ce atata sfară în țera? Guvernul României se află în cele mai bune relațiuni cu guvernul Austro-Ungar. Emigranții și cetățenii liberi se pot mișca liber într'o țera liberă ca România, și-și pot manifesta opiniunile lor în totă libertatea, după dreptul acordat lor de Constituțiunea țerei. Dacă cineva își pierde mințile, aci sunt procurorii, aci este poliția; vor sci ei să-și facă datoria, fără de insinuațiunile »Tribunei,« și ale lui »Bukaresti Hirado.«

Decă nu putem mănca și be, decât nu putem vorbi și scrie totdeuna pe placul Ungurilor, n'avem ce le face. Inghiță găluscele, că și noi am înghițit pre multe și mai înghițim încă dela ei. Fie însă siguri că nu ne vom îneca cu ele, pentru că suntem obișnuiți. Aducă-și numai aminte că se pote întâmpla odată și regurgitațiune, fenomen cu totul natural.

Că emigranții ardeleni sunt inițiatorii centenarului Horian, așa este, și așa trebuie să fiă; pentru-că ai lor sfinți sunt cei trei martiri Horia, Cloșca și Crișan. Și dacă se alătură și alți cetățeni indigeni, acesta o fac din simpatia frățescă. Cine, cui strică? Și urmașii noștri se vor asocia, cându urmașii d-lor vor serba centenariul lui Tudor Vladimirescu și alți binemeriți de țera ca el.

Vom serba dar noi emigranții ardeleni, căți ne au invrednicit D-șeu a ajunge suta de ani dela mișcarea strămoșilor noștri »glebae adscripti,« spre a răsturna sclăvia. Și cu noi se vor asocia și frații noștri de un sange. Vom serba-o în mod demn, fără șgomot, fără demonstrațiuni, fără de-a supera pe nici o autoritate, nici de aici, nici de aiurea, afară pote de fii și nepoții acelor oligarhi, cari au causat acea mișcare de tristă aducere aminte.

Mai mult încă, vom lăsa cu limbă de morte fiilor și nepoților noștri, ca ei încă să serbeze centenarul și alu altor sfinți din Calendarul național, precum: Avram Iancu, Sim. Balint, Viadutiu, Solomon Dobra, Buteanu ș. a.

Am dis-o, și n'o retrag.

MAGHIARISAREA.

(Răspuns d-lui Réthi).

Deva, 12 August 1884.

D-l Réthi Lajos, inspector reg. de școle în comitatul Huniadori, răspundend la unu articol al d-lui Anania Trombitaș, publicat în »Magyar Polgar,« espune pe larg faptele sevrșite de d-lui, pe timpul dela înființarea inspectoratelor de școle și până acum.

Am ajuns acolo, în cât în ziua de astăzi și în sistemul de față, abia se mai află câte un Maghiar ic colo, cu carele se pot sta la vorba serioasă. D-l Réthi este unu din acei puțin, cu cari mai pot schimba câte un cuvânt, fără însă să-ți fie permis să speră, că vei putea ajunge la o bună înțelegere; din acestu motiv, și cu deosebire, fiind-că d-lui se provocă la fapte sevrșite de d-sa pe teritoriul acestui comitat; datorți suntem, noi acești de aici, a da și în acestu respect, răspunsul cuvenit, ca nu prin tăcere adevărul să rămână înmormentat. Fiind-că d-l Réthi documenteză aserțiunile sale cu date din viața școlară, mă voi silă a răspunde și eu totu cu argumente din viața școlară; și decât voi recurge la dovezi străine de terenul școlară, acesta o voi face, nmai într'unu cât va fi de lipsă pentru documentarea celor ce-mi voi fi de la afirmă, —

D-lui numai decât, la începutul articolului său din »M. P.« Nr. 180 dela 5 August, se declară solidar cu cele șise în articolul de fond din numărul precedent (178) alu numelui diar. Credem, că ori care om, — avend de marginit simț de dreptate, adevăr și echitate — se va indigna până în adencul inimii sale, de cele afirmate în citatul articol; fiind-că acolo nu se dice nici mai mult nici mai puțin, decât că Români trebuie să fie luați la răspund. Scriitorul acelu articol, susține că Români amenință națiunea maghiară. De aceea dice, că »se apără.« In contra cui se apără? Cine dintre Români atacă, său a atacat vr'odat existența națiunii maghiare? Său dora este unu pericol pentru elementul maghiar, că Români voiesc și vor voi devoltarea și cultivarea limbei lor materne, și căștigarea egalității de drept națională concluzând prin acesta la în-

decierea generală și mulțămirea tuturor locuitorilor din țară? Oare două elemente eterogene, dar avizate a trăi împreună în bună înțelegere, se pot suporta reciproc cultura și prosperarea lor națională, sau, — se mă esplică — prosperarea unuia în mod egal, are să jignescă ea oare existența și prosperarea celui altu? A admite așa ceva este după mine o absurditate. Și nu cred, că d-lu Réthi va afirmă contrariul.

Decă dér desvoltarea și luminarea poporului român în direcțiune națională, nu jignesc și nu periclităză existența poporului maghiar, de unde și pentru ce atâtea obstacole și restricțiuni puse în calea înaintării spirituale a elementului român?

Fără ca să am témă, a fi desmintit, cutez a fi afirmă sus și tare, că Românii, prin luptele lor naționale, nu au nici un scop ascuns; ei nu ținesc altă va, decât câștigarea, — pe teren legal — a egalei îndreptățiri. Această a lor năsuință, după mine, nu numai nu se poate, cu drept cuvânt, stigmatiză de tendință contrariă statului, ci din contră ea este a se stimă și prețui din partea fiecărui om, care țină la asomă: quod tibi justum, alteri aequum. Noi nu voim a suprematisă pe nimenea, dar nu voim nici a fi suprematisă; această însă: «clara pacta».

Și acuma să revenim la d-lu Réthi. D-lui între altele, dice că: atât inspectorii de școle, cât și actualul ministru al instrucțiunii publice nu facu nici o deosebire între școlile confesionale și cele de stat, ci, încât privește pe învățătorii români, față cu ocea sunt încă indulgenți. Apoi dice, că deși s'au înființat o mulțime de școle de stat, scopul lor nu este de a atacă vre-o naționalitate, ci pur și simplu răspândirea limbei statului și a cultului, adăugându, că de la dînsul nici odată n'a eșit nici o instrucțiune către învățătorii în direcțiunea, ca acia să îndemne pe elevi a să lăpădă de naționalitatea lor; din contră elu totu deuna a accentuat că chiamarea învățătorilor fiindu a instrui bine, și-a răspândi limba statului, nu le este permis, sub nici o împrejurare, să vatem simțul de naționalitate alu cuiva.

Decă așa ar fi, și decă răspândirea limbei statului nu ar fi identică cu maghiarisarea, ar merge cum aru mai merge, dar din nenorocire, faptele dovedesc chiar contrariul. La noi numai aceea este bună instruire, care se restringe eminamente la învățarea limbei maghiare și rog pe d-lu Réthi să-mi numescă unu singur învățător român, carele să fi fost laudat, sau remunerat și în casul, decă elu n'a arătat progresu deosebit din limba ungerescă. Apoi eu socotesc, că cineva poate fi bun învățător, fără ca elu să fie bine deprins în limba statului.

D-lu Réthi, ca om de școlă, trebuie să cunoscă bine legea despre instrucțiunea publică în școlile populare (art. de lege XXXVIII. din 1868.) precum și aceea despre egală îndreptățire a naționalităților (art. XLIV. din acelaș an), prin urmare ar trebui, ca în administrațiunea învățământului, să observe cu sânțenie și în relații la usul diferitelor limbi; și fiindu că d-lui, precum și colegii d-sale, la cari i place a se provoca, au tras cu buretele preste ei, mă vedu silitu a-i revoca în memoria câți-va din acei și-i, ca să se convingă odată și d-sa, cum la noi nu mai este astăzi nimenea obișnuit a respectă dispozițiunile acelor legi, cari conțin oare care umbră de îndreptățire și pentru limbile naționalităților nemaghiare; încâtu adevărat nu devine și această insoră prin porțița ce o lasă deschisă mai fiecare paragraful acelu «nem lehet» (nu se poate) cu care suntemu întâmpinați la fie-care pasu ce-lu întreprindem.

În §-ul 58. art. de L. 38. din 1868, numai decă d-lu începutu să dice, că: «fiecare băiatu are să fie instruit în limba sa maternă, încâtu această limbă este una dintre limbele usitate în comună. Apoi în §-lu 80, relativu la institutele pentru instrucțiunea populară înființate din partea statului, éraš se dice apriat, că aceste institute (adeacă școlile de stat, allami iskolák) sunt a se organiza în modul determinat în §§-ii 23—78 între cari și se cuprinde și §-lu 58 mai susu citat.

După cum și d-lu Réthi va sci și cu deosebire d-sa va sci, că §-ul 80 este acela, pe care se pune mai mare pondu din partea organelor de instrucțiune; se face școlă de stat în comunele rurale, și încă în unele comune curat românesce; éra ca învățătorii se institue astfel de indiviți, cari absolutu nu sci românesce. Acum întreb eu pe d-lu Réthi, să-mi spună verde și respicatu: unde a rémas respectarea §-lui citat? Ca să nu se dice însă, că esageréz, aducă ca exemplu comuna Bărsău, în carea elevii de școlă sunt toți români, și dascalul lor este ungeru, carele absolutamente nu sci românesce; și după ce d-lu Réthi dice, că dînsul nu face nici o deosebire între învățătorii, din punctul de vedere național, să ne arate măcaru unu singuru casu, unde într'o comună curat ungerescă, să fie aplicat unu dascalu român carele să nu sci ungeresc? Și în urmă, după experiența făcută, în calitate de inspector de școlă, într'unu șiru lungu de ani, să ne mai spună, că oare poate fi vorba de progresu acolo, unde învățătorul nu se poate înțelege cu scolarii? Și cum, în ce mod se instruesc bășii în limba lor maternă? Mi-ar plăcea multu, decă d-lu Réthi, ar răspunde la aceste întrebări, avându ca direcțiune dreptul rațional.

Apoi mai dice d-lu R. că: «D-lui a respectat și respectă limba și școlă românescă, într'unu astfel de mod, că decă și din partea conducătorilor români s'ar observă unu asemenea respect față cu limba statului, pacea între noi ar fi sântă și amu procede pe calea culturii în înțelegere frățescă.» Ca exemplu cităză preparandii de stat din Deva, carea stă sub inspecțiunea școlii, în care limba și literatura română se propune ca într'unu distinsu profesor cunoscut și pe tărâmul literaturii. Dînsul propune (limba română) nu numai în școlilor, ci și Maghiarilor născuți în comitatele Cicuș, Mureș-Turda etc., ca eșind ei în popor, să potă dá acestuia și copiilor lui direcțiune în limba

Va să dice, după d-lu Réthi, Românii portă vina, că înțelegerea frățescă între Români și Unguri lipsesc. — Nicăiri nu se poate aplică mai potrivit, decâtu aici fabula cu lupul și mielul.

Dar să cercetăm, încâtu dreptatea este pe partea d-lui Réthi?

Cât și cum respectă d-lor limba română în școlă, amu dovedit chiar adinea-ori, unde amu arătat, că se institue în școlă de stat curat românesce învățătorii, absolutu necunosători de limba română. Va să dice, în școlile de stat, nu numai că nu se respectă limba română, ci ea este lovită oblu în creștetu.

Despre conducătorii români nu se poate cu drept cuvânt afirmă, că ei nu respectă limba maghiară, pentru că, întâiu: ei nefindu la putere nu dispun de mijloacele recerete, pentru a se pută dovedi acesta; alu doilea: inteligența români, aprupe toți vorbesc limba maghiară, pecându din inteligența maghiară abia câteva percente cunosc pe cea română, și apoi și aceștia numai cum au învățat o dela servitori acasă la părinții lor; și alu treilea: în școlile confesionale române limba maghiară este studiu obligat; până cându în școlile confesionale ungeresci nici măcar a ceti și scrie nu se învăț românesce.

Aceste sunt totu atâtea exemple din cari se vede, că frații maghiari, nici măcar în miniatură nu respectă limba românescă; și cu tote acestea Românii sunt cei vinovați. Acum să vedem, cum stăm cu limba română la preparandii de stat din Deva, de care d-lu Réthi este atât de mândru?

Adevărul este, că limba și literatura română la numitul institut se propune elevilor români și dintre Unguri acelora, cari au pronunță bună românescă, în limba română de cătră unu profesor român; dar tinerilor maghiari începători se propune de cătră unu profesor ungeru, carele nu sci nici pronunța cuvintele românesce; bună oară la «fluture» îi dice: flutúre; la flacăra: flakára, după intonarea ungerescă etc. — De la acesta nu voru fi în stare elevii să învețe limba română nici odată.

Aci aflu ca cale, să introduc nișel pe d-lu Réthi, în spiritul legii (art. 28 din 1868 §-ii 81—115) despre înființarea preparandiilor de stat. Aceste preparandii sunt înființate, conform §-ului 81 prin diferite ținuturi ale țerei, în număr de 20; negreșit cu scopu, ca învățătorii de diferite naționalități, să se perfecționeze în limba lor maternă: și acesta o afirmă cu atât mai vértosu, de oare ce în acei și-i nicăiri nu se pomenește, că limba de propunere are să fie cea ungerescă, sau a statului; prin urmare, rămâne, ca ea să fie cea a naționalității de pe teritoriul, unde este școlă înființată. Și cumcă așa este, să vede, până la evidența, din §. 88 în care se dispune precum urmăz: «Studiele obligate sunt: a) Doctrina religiunii și a moralului; b) Pedagogia; c) Învățământul metodei de instrucțiune; d) Geografia; e) Istoria; f) limba maternă; g) limba ungerescă; h) limba germană etc.» De aci, se constată fără indoieală, că limba de propunere nu poate să fie cea ungerescă, ci ea are să fie cea «maternă», adevărat una din limbele usitate în respectivul ținutu. (Va urma)

CONGRESUL DIN BERNA.

Rezoluțiunea, care a luat o congresul internațional din Berna, la propunerea d-lor Armășescu și Ad. Stern, în privința neutralizării României, este următoarea:

Considerându, că puterile semnatare ale tractatului din Berlin au recunoscut independența României, fără a-i da totdeodată sancțiunea necesară, adevărat neutralitatea teritoriului său și a Dunării;

Că în starea actuală a justiției internaționale, drepturile unei țeri slabe, ca România, și integritatea sa n'ar putea fi asigurată, de cât prin neutralitatea sa;

Că România, situată între mari puteri rivale; este unu obiect de intrige, care pot amenința chiar existența sa;

Că o Românie puternică și inviolabilă, este o necesitate politică de prima ordine, și că adevăratele interese ale Europei ceru ca România, precum e ea destinată, să servescă de bulevardu civilizației în Orientu, și de stavilă între puterile rivale;

Că neutralitatea României i ar permite să îndeplinească marea sarcină, ce trebuie să și le impună actualmente pentru apărarea drepturilor sale, și de a aplică isvorele, devenite asemenea disponibile, la opera desvoltării sale interioare;

Considerându între altele, că Dunărea este artera principală a comerțului României și îi formăză fruntaria pe o mare întindere; că țerile riverane slave au mai pretutindenea o pozițiune strategică superioară celei a României asupra Dunării; că aceste popore, desvoltându-se și sprijinite de marea putere slavă, aru pută amenința într'o și siguranța României și interesele păcii generale, și că neutralizarea acestui fluviu ar fi cel mai bun mijloc de a împedecă nascerea acestor conflicte.

Considerându în fine, că neutralizările în general sunt cărările către scopul urmărit de acestu congres — pacea universală, arbitragiul internațional — în vederea că aceste țeri vor trebui se fie ajutorele cele mai prețioase ale acestei opere;

Congresul emite rezoluțiunea:

Ca marea puteri să recunoscă și să garanteze:

1. Neutralitatea perpetuă a României.
2. Neutralitatea Dunării, dela Porțile de feră până la gurile sale, sub supraveghierea unei comisii europene.

„L'Indépendance Roumaine“ dice, că d-ni Armășescu și Ad. Stern, membri asociațiunii internaționale de arbitragiu, n'au reprezentat, la congresul de Berna, guvernul român.

DIVERSE.

Potopu în comitatul Cicu. — Oltul, în urma ploilor și ruperilor de nori din 6 și 7 l. c., a inundat întregul comitat alu Cicului. Grozave ruperi de nori au fost în 7 l. c. în ținuturile comunelor Cicu-Racoș și Madaraș. Omenii nu-și aducă aminte, ca atata apă să fi acoperit cândva hotarile lor. Apa curgea prin mijlocul satului, astfel că nu numai curțile, dar chiar și casele s'au umplut cu totul de apă. Noptea întrégă aușia strigătele de ajutor. Carile trebuiau să le lege de șprone, ca apa să nu le răpescă. Prin odăi omenii trebuia să-și caute scăpare pe mobilele mai grele, căci pe cele mai mici apa cu cea mai mare ușurătate le spela din casă. În 8 l. c. dimineața locul dintre Madaraș și Racoș era încă totu o mare întinsă. Drumul de țera și podul de peste Olt erau cu totul sub apă, și carele putu merge numai cu ajutorul călăuzilor călări. Căruța poștei ajutată și călăuzită de omeni, cari cercu înainte drumul, — a fost răpită de valuri. Totu cu această ocaziune grindina încă a făcut pagube enorme în ținutul dela St. Domocoș până la Racoș. Teritoriul băntuit de ape și de grindină oferă o priveliște înfrorătoare.

Gura mare și trebă puțină. — Cu ocaziunea meetingului alu doilea din Paris, ținutu în sala Lévis contra Congresului din Versailles, s'a întâmplat un incident curios. Unu anarchistu făcuse propunerea, ca malconținții să mergă la Versailles, să impresore Congresul național și să sburătorescă pe oportunișii. Atunci ceru să vorbescă Lisbonne, care în răscolă din urmă a comunei fusese greu rănit și de atunci umblă cu cărje, și se sui pe tribună. — „Cetățenilor, dize elu, vreți în adevăr să mergeți la Versailles?“ — „Da, vrem.“ — „Förte bine, și eu vreu; sciți förte bine cine sunt eu, și unde mă puteți afla. Și apoi sciți și ce am făcut eu în 1871. Nu sunt omul, care numai flecăresce, și de făcut nu face nimic. În zilele din Maiu se aflau în Paris cel puțin 200,000 de lărmuitori, cari sbierau: «Să trăescă comuna.» Dar d'abia 10,000 dintre ei au luptat. Acesta nu este iertat să se mai repeteze acum.« — „Nu, nu.« — „Aici sunteți cam 900, cari strigați: „La Versailles!“ „Ei bine, vreți în adevăr să plecați?“ — „Da, da, la Versailles!“ — „Förte bine, acesta poate fi unu lucru frumos. Dar fiindcă voi mă cunoscți, așu vré să vă cunosc și eu pe voi. Cine vré să mergă mâne cu mine la Versailles, să trecă ici în dreptă lêngă părete!“ Cățiva cetățeni s'au desfăcut din adunare, și s'au postat la locul arătat de Lisbonne. Acesta îi numără. Erau cu toții noușpre-șecce. Elu îi salută cu mândria în față și le dize: — „Vă admir și vă mulțimesc în numele sfintei cause, dar vedeți că nu suntem destui, ca să putem să spargem Congresul. Ér cei cu gura mare să plece acum și să-și caute de trebă. Și apoi să-și țină gura! Cărați-vé, căci vé așteptă murile.“ Mulțimea fluera pe Lisbonne, când acesta, sprijinit de cărje, se scobori de pe tribună, dar elu le dize liniștit: — „Deorece aci se face numai unu lucru netrebnicu, eu mergu se béu unu pahar de bere, căci astfel voi face ceva mai înțelept. Cine va avé ceva cu mine, caute-mé în cafenea.“ După acestea eși din sală și adunarea se sfârși.

O amăgire. — Ieri 31 Iulie o panică domni printre populațiunea din strada Justiției din Bucuresci și stradele laterale. Se răspândise șgomotul, că o mörta din strada Justiției, Nr. 1, inviase. Acestă scire să lăți numai decă cu iuțela fulgerului și atrase în jurul susu citatei case o mulțime förte mare, curiosă a află adevărul. Din informațiunile ce ni le-amu putut culege chiar dela fața locului, putem comunica cetitorilor următoarele: Sâmbătă încetă din vieț în casa menționată d-na Mavromati, fica d-lui Stravolca; ieri pe cându totul éra pregătit spre a se începe serviciul funebru, pe cându chiar preoții cu P. S. S. archierul Calistu se aflau preșenți, unui membru din familia, care îmbrășișă pe mörta, i se pără că dînsa mai dădea semne de vieț. Imediat preoții, la invitațiunea familiei, plecară, doliul se ridică și carul funebru dispără în mijlocul bucuriei generale a familiei și prietinelor preșenți, cari creșură că mörta ne éra decâtu leșinată. Se depuse îndată mörta pe o canapea, i se făcu totu aceea ce puté să o readucă la vieț, în casul cându ea n'ar fi fost decâtu leșinată. În timpul acesta șosescu și medicii, cari au fost chemați în grabă, și dd. dr. Capșa, Drasch și Marinu Dumitrescu, spre cea mai amară decepțiune a familiei, declarară că d-na Mavromati este mörta și că s'au înșelat aceia, cari au creșut pentru momentu, că dînsa mai dădea oare cari semne de vieț. Ceea ce a făcutu să se creșă această este faptul, după cum se dice, că o oglindă pusă la nasul și gura decedatei a fost aburită. Ași casa ca și familia s'au îmbrăcat din nou în doliu și înmormântarea s'a făcutu la 4 ore. »România.«

Rectificare.

În numărul trecut, colona a 2-a pe pag. I rândul alu 11 de sus în locu de «politica» se citează «politice», é în colona a 3-a la a 5-a cronică în locu de: „lui Tissa-Esslar“, se dice: „de la Tissa-Esslar.“ În articolul: „Taborul partidei june cehe“ în locu de „Tilser“ se citează „Tilser.“

Editor: Iacobu Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena
din 14 Augustă st. n. 1884.

Rentă de aură ungară 6%	122.90	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aură 4%	92.45	Despăgubire p. dijma de vină ung.	99.—
Rentă de hârtă 5%	89.20	Imprumutul cu premiu ung.	115.75
Imprumutul căilor ferate ungare	142.40	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (1-ma emisiune)	96.40	Renta de hârtă austriacă	80.95
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (2-a emisiune)	118.50	Renta de arg. austr.	81.70
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (3-a emisiune)	102.20	Renta de aură austr.	103.70
Bonuri rurale ungare	101.25	Losurile din 1860	135.30
Bonuri cu cl. de sortare	101.25	Acțiunile băncii austro-ungare	859.—
Bonuri rurale Banat-Timiș	101.—	Act. băncii de credit ung.	317.75
Bonuri rurale transilvane	101.25	Act. băncii de credit austr.	315.40
		Argintul — Galbin împărătesc	5.74
		Napoleon-d'or	9.65 1/2
		Mărci 100 imp. germ.	59.50
		Londra 10 Livres sterlinge	121.60

Bursa de București.

Cota oficială dela 30 Iulie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 93 1/2	vënd. 94
Renta rom. amort. (5%)	95 3/8	—
convert. (6%)	97 1/4	98
Impr. oraș. Buc. (20 l.)	34 1/4	—
Credit fonc. rural (7%)	102 1/4	103
" " (5%)	90 1/2	92 1/4
" " urban (7%)	101 3/4	102
" " (6%)	97 1/2	98
" " (5%)	87 1/2	88
Banca națională a României	1385	1400
Ac. de asig. Dacia-Rom.	340.	350
" " Națională	237 1/2	—
Aură	5-35.0/0	—
Bancnote austriace contra aură	2.07.	2.09

Cursul pieței Brașov
din 14 Augustă st. n. 1884.

Bancnote românești	Cump. 9.13	Vënd. 9.15
Argint românesc	9.05	9.10
Napoleon-d'or	9.62	9.65
Lire turcesc	10.90	10.98
Imperial	9.86	9.88
Galben	5.64	5.67
Scrisurile fonc. Albina	100.50	101.50
Discontul	7—10 %	pe an.

Numere complete din „Gazeta” dela 1 Ianuarie a. c. se mai află.

Acei domni abonați ai noștri, cari au plătit prețul abonamentului pe una jumătate de an și pe un an, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugați a ne trimite diferența prețului urcată dela 1 Aprilie c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.”

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI.”

se pot face la **1 și 15** a fie-cărei luni.

Pentru Austro-Ungaria pe an	12 fl. v. a.
" " " 1/2 "	6 " "
" " " 1/4 "	3 " "
Se acórdă abonamente și lunare cu	1 " "
Pentru România și străinătate pe an	36 franci
" " " 1/2 "	18 " "
" " " 1/4 "	9 " "

Cel mai ușor mijloc de abonare este prin mandat postal. Abonamentele se plătesc înainte.

Rugăm pe domni abonați să binevoiescă a ne da lămurită adresa, ca trimiterea diarului să nu sufere nici cea mai mică întârziere.

Administrațiunea.

Depozit de postavuri de Brașov.

Subscriși au onore a aduce la cunoștința onor. publică, că în piața Brașovului „Têrgul Florilor” 326 și-au stabilit un deponit al cunoscutelor fabricate de

Postavă de lână neamestecat

și de culore veritabilă și mărfuri de modă

și ne rugăm de binevoitorul concurs al onor. publică fiind gata a lă servi cât mai solid.

Wilhelm Scherg & Comp.

3—15

Gustav Biedermann, Praga, Pflastergasse Nr. 5.

Singurul reprezentant pentru Austro-Ungaria, Italia, Rusia și România, a fabricii chimice pentru mijlocele desinfecțiunii „Kolin” Nagel & Comp.

D-nii Nagel & Comp. mi-au predată întraga producțiune a lor de mijloce desinfecțioase, pe cari mă află în pozițiune a le oferă cu prețurile fabricii în oră ce cantitate.

Specialitățile următoare dintre eari o mare parte mai întâiu a fost introdusă de mine și care pe viitor este destinată a jucă un mare rol în igienă, le recomandă înaltelor autorități, on- publică și fabricelor, și însemneză că preparațiunile fabricii Nagel & Comp. au fost salutate de cătră fisicii orașului Praga, și s'au găsită ca cele mai preferabile.

Ca măsură fundamentale în această scriere servesc cercetările comitetului sănătății din Germania precum și cercetările lui Pasteus, Koch, Pettenkofer ș. a.

Oferă: Clor de mangan, fără sulfă pentru canaluri și retirete gr. 100, fl. 26.

Acidă carbonică 20%, fl. 20.

- Acidă carbonică concentrată și curată chimică după percente.
- Vară acidă-sulfurică pentru odăi de bolnavi, paliativă, și mijloc pentru apărare în contra bolilor lipicioase, 10° — gr. 100, fl. 10.
- Pulvere de carbonă a lui Bauer (acidă fenică mangan) pentru umblători gr. 100 fl. 14.
- Creosolin, licid, bun și recoritor, mijloc de desinfecție în soluțiune concentrată gr. 100 fl. 40.
- Creosolin, amestecat cu cărbun de lemn 20%, mijloc de desinfecție cu capacitatea cea mai mare de absorbițiune gr. 100, fl. 16.
- Acăsta nouă specialitate este d'un efect sigur și se pôte pune în oră ce loc, pentru că este fără miros. Creosolinul se compune din fenol (methil-fenol) cresol și săruri de fier.
- Strujituri de carbonă pentru grajduri fără miros, conținând acidă carbonică curată gr. 100, fl. 8.
- Carbolineum, (oleiu) conține dela 10—12% cresol, 12—15% acidă fenică și este cel mai bun mijloc pentru conservarea lemnului gr. 100, cr. 24.

Prospecte trimită la cerere franco.

Magazin de încălțăminte

„CISMA ROȘIE” Strada Căldărarilor 540.

Comandă după măsură se vor efectua din material solid, și cu prețuri moderate.

Subscrisul am onore a recomandă onoratului public, Magazinul meu de încălțăminte pentru bărbați, dame și copii, cu prețurile cele mai moderate.

Comandă pentru străinătate se primesc și se efectuează prompt și cu prețuri moderate.

Asemenea recomandă onoratului public deponitul de pălării pentru bărbați și copii cu prețuri reduse.

G. Orghidan.